

Példatár 1.

1. Álhírek

- **Kiderült C. Ronaldo pályafutásának hihetetlen titka - videó!** <http://sport365.hu/nemzetkozi-foci,spanyol-foci,kiderult-c-ronaldo-palyafutasanak-hihetetlen-titka-video,71658>
- **Magyarázat:** Tanmese, amely megérinti az olvasó szívét, ezért népszerű, de attól még nem igaz. A valóság komplexebb annál, mint hogy egy mérkőzés utolsó perceibe bele lehessen sűríteni egy sorsot – arról nem is beszélve, hogy a történet hitelességét ténybeli tévedések is csorbítják (például hogy Ronaldo valóban a testvérét ölelte meg a győztes meccs után). A cikk feldolgozása során – az Urbanlegends.hu írásán keresztül – azt is érdemes bemutatni, mi a siker feltétele (a tehetségen kívül például a rengeteg gyakorlás és kitartás), és mi minden befolyásolhat karriereket (a körülmények, a véletlen, stb.).
- További részletek: <http://www.urbanlegends.hu/2018/06/c-ronaldo-albert-fantrau-gyerekkori-csapattars-koszonheti/>

4. Áltudományos hírek

- **A finnugor hazugságot 1821-ben találták ki** <http://www.fenyorveny.hu/2014/01/a-finnugor-hazugsagot-1821-ben-talaltak.html>
- **Magyarázat:** Az akadémiai álláspont szerint a magyar *nyelv* eredetéről folytatott tudományos vita már a 19. század végére eldőlt, azóta a tudományos világban nem kérdés a finnugor nyelvek összetartozása. A nyelvek közötti rokonság a tudomány álláspontja szerint akkor áll fenn, ha az egy csoportba sorolt nyelveknek van közös alapszókincsük, és a közös eredetű szavak között jelentésbeli kapcsolat van, továbbá szabályos hangtani eltérések mutathatók ki. Az azonban, hogy a magyar nyelv finnugor eredetű, nem jelenti egyben, hogy a magyar *nép* finnugor lenne. A honfoglalók sírjait tartalmazó és a ma élő eurázsiai népekből nyert adatsorok összehasonlítása arra utal, hogy a honfoglalók anyai génkészlete a nyugati és a közép-/kelet-eurázsiai régió genetikai elemeinek keveréke. Emellett a nyelvi alapon rokonított finnugor népek és egyes közép-ázsiai török nyelvű népekből is lehettek genetikai hatással a honfoglalók anyai összetételének kialakulására.
- További részletek: <http://www.urbanlegends.hu/2018/06/nem-mi-vagyunk-finnugor-eredetuek-hanem-a-nyelvunk/>

5. Összeesküvés-elméletek

- **Lítiummal permetezik a Föld lakosságát? A NASA elismerte!** <https://avilagtikai.com/articles/view/litiummal-permetezik-a-fold-lakossagat-a-nasa-elismerte>
- **Magyarázat:** A kiválasztott írás annak példája, hogy bizonyos cikkek, események félreértelmezett tálalása hogyan erősíthet olyan abszurd összeesküvés-elméleteket, mint amilyen például a chemtrail. A chemtrail konspirációs elmélet szerint bizonyos háttérhatalmak vegyi anyagokkal mérgezik a lakosságot, aminek jól látható "bizonyítékai" az égen látható kondenzcsíkok. Bár a kondenzcsíkokra létezik egy egyszerű és logikus fizikai magyarázat, az összeesküvés-elmélet mégis nagy népszerűségnek örvend. A példaként vett cikk egy emberekre veszélytelen tudományos kísérletről szóló hírt forgat ki, és tálal elismerő bizonyítékként a chemtrail elmélet igazolására. Mindezt úgy, hogy az állítólagos beismerésről szóló forrást nem teszi elérhetővé, így a gyanútlan olvasó azt evidenciaként kezelheti.
- **További részletek:** <http://www.urbanlegends.hu/2018/03/a-nasa-tenyleg-elismerte-hogy-litiummal-mergezi-a-fold-lakossagat/> és <https://index.hu/tech/hoax/2015/05/28/chemtrail-hoax/>

6. Szatíra

- **Évek óta embereket mérgezek**
https://index.hu/belfold/2014/08/05/evек_ota_embereket_mergezek/
- **Magyarázat:** A példacikk egy kitalált interjú, amely a chemtrail elméletben hívőkgyakori állításainak összegereblyezésével készült, célja pedig a jelenség kifigurázása. Bár a cikk elején és a végén is van egy figyelmeztető szövegdox, amely segíthet kontextusba helyezni az interjút, ezek nem mindenkinek tűnnek fel (vagy nem mindenki tudja értelmezni). Így történhetett meg az, hogy tömegek vették komolyan a cikk állításait, és osztották tovább „bizonyítékként” a közösségi oldalakon.
- **További részletek:** <http://www.urbanlegends.hu/2014/08/magyar-gyikemberek-es-chemtrailpilotak-napja/> és <http://www.urbanlegends.hu/2015/11/patak-attila-esete-az-index-atal-kitalalt-chemtrail-interjuval/>

7. Kattintásvadász

- **AZ ESŐVÍZ ÁLLAMI TULAJDON! A VÍZ ÖSSZEGYŰJTÉSÉÉRT BÖRTÖN JÁR!**
<http://tudnodkell.info/az-esoviz-allami-tulajdon-a-viz/>
- **Magyarázat:** A cikk példa arra, hogy egy évvel korábbi esetet hogyan lehet néhány fontos részlet elhallgatásával, az érzelmi szál kiemelésével hatásvadász tartalommal alakítani. A cikk főszereplője nem egy átlagos esővízgyűjtő volt: nem arról volt szó, hogy valaki az ereszből lefolyó vizet összegyűjtötte volna egy hordóba, és ezért megbüntették volna. A férfi a birtokán átfolyó esővízes csatornák lezárásával stégekkel ellátott víztározókat hozott létre, amelyeket aztán horgásztóként üzemeltetett – mindezt engedély nélkül. Amikor a hatóságok 2002-ben (!) felszólították illegális tevékenysége megszüntetésére, ő le is csapolta a tározókat, de 2004-ben újra feltöltötte azokat. Ezért újra elítélték, immáron pénzbírságot és egyéves próbaidőt kapott, valamint kötelezték a tározók lecsapolására. A férfi viszont ezt már megtagadta, aminek hatására 2012-ben már a börtönbüntetést sem úszta meg.
- **További részletek:** <http://www.urbanlegends.hu/2015/04/borton-jar-az-esoviz-osszegyujteseert>